

Проект на тему "Античні міста-держави Північного Причорномор'я" на платформі ArcGIS Online

Вчитель історії: Ірина Грек

[Проект "Античні міста-держави Пн. Причорномор'я"](#)

Давньогрецькі міста Північного Причорномор'я - міста-держави, які були засновані греками на узбережжі Чорного моря (починаючи з середини VII ст. до н.е.).

Мета:

- ознайомити з основними причинами, напрямками та особливостями грецької колонізації, заснуванням античних грецьких поселень на території України, взаєминами греків і місцевого населення
- сприяти розвитку навичок роботи з історичною картою - орієнтація в просторі
- хронологією та термінологією
- виховувати повагу до історії Греції
- інтеграція та консолідація стародавньої та середньовічної історії України

Основні терміни та поняття: колонізація, колонія, місто-метрополія.

Основні дати: VIII ст. до н. е. — початок Великої грецької колонізації; VII ст. до н. е. — заснування перших грецьких колоній на українських землях.

Мотивація навчальної діяльності

Велику роль в історії України відіграли античні міста-держави Північного Причорномор'я. Як органічна частина античної цивілізації, вони утворились і розвивалися у тісній взаємодії з місцевим причорноморським населенням. Останнє впродовж цілого тисячоліття відчувало на собі вплив високої античної культури, що знайшло свій вияв у прискоренні їх соціально-економічного та культурного розвитку.

В історії античних міст-держав Північного Причорномор'я вирізняються два основні періоди. Перший охоплює час з VI по середину I ст. до нашої ери й характеризується відносно самостійним життям на базі еллінських традицій і мирними відносинами зі скіфськими племенами. Другий припадає на середину I ст. до нашої ери - 70-ті роки IV ст. нашої ери, коли міста-держави поступово потрапляли у сферу інтересів Риму й до того ж зазнавали постійних руйнівних нападів готів і гунів.

У процесі античної колонізації у Північному Причорномор'ї утворилися п'ять основних осередки.

Гра «Закінчи речення»:

Учні мають закінчити речення, вставивши відповідні слова та хронологію.

Херсонес - .....Пантікапей - .....місто Керч.

Ольвія - ..... Колонії вели з метрополією жваву торгівлю. У метрополію колоністи продавали..... Натомість з метрополії надходили.....

Висновки:

Таким чином, стародавнє різноетнічне населення території нинішньої України пройшло в своєму розвитку всі основні формаційні етапи: кам'яний (палеоліт, мезоліт, неоліт), мідно-кам'яний, бронзовий, ранній залізний віки. Кожний з цих етапів створив свій тип суспільно-господарської організації життя:

- первісна палеолітична
- родова общини
- племінна структура
- класове суспільство.

Особливого значення для історичного прогресу цих земель мала епоха античної цивілізації Північного Причорномор'я. Місцеве населення отримало можливість долучитися до передових для свого часу надбань античної цивілізації. Тому не дивно, що ці території історичних зв'язків перейняла згодом Русь-Україна.

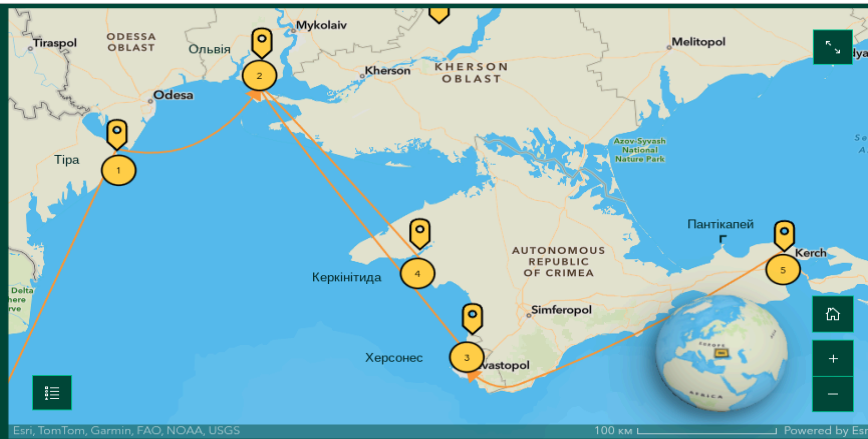
ПРОЄКТ

Античні міста-держави Північного Причорномор'я

Велика грецька колонізація

Ірина Грек
3 квітня 2025 р.

ГРЕЦЬКІ МІСТА-ДЕРЖАВИ В ПІВНІЧНОМУ ПРИЧОРНОМОР'Я

Давньогрецькі міста Північного Причорномор'я - міста-держави, які були засновані греками на узбережжі Чорного моря (починаючи з середини VII ст. до н.е.).

Колонія – це поселення, засноване людьми, які переселилися з інших країн.
Метрополія – це місто або країна, засновники колоній.
Колонізація – це процес масового переселення громадян країни на нові землі, створення на них своїх поселень.

Причини грецької колонізації:

1. Демографічний вибух (різке збільшення населення); нестача землі в метрополії
2. Прагнення до збагачення через розвиток торгівлі
3. Пошук джерел сировини для заняття ремеслом
4. Греки споруджували кораблі й плули за кращим життям

Сільське господарство	Ремесло і промисли	Торгівля
Провідна галузь — виробництво зерна (пшениця, ячмінь, просо, жито). Значного розвитку набуло виноградарство, яке було основою виноробства. Розвинуте садівництво, городництво і тваринництво. Утримували биків, коней, кіз, овець, ослів, свиней, курей, качок	Найбільш масовим було керамічне виробництво. Поширені також залізобробне, залізообробне, ювелірне, склоробне виробництво і будівельна справа. Основні домашні ремесла — чинбарство, прядіння, ткацтво, різьблення по дереву й кістці. Промисли: рибальство, мисливство, видобуток солі	Жвава торгівля з місцевими племенами і Східним Середземномор'ям. До Греції ввозили зерно, худобу, шкіру, пушнину, рабів. Місцевим племенам продавали кераміку, зброю, тканини, вино, ювелірні вироби тощо. Із місцевою людністю торгівля була переважно обмінною, у містах — використовували гроші

Особливості господарства античних міст-колоній північного Причорномор'я

Велику роль в історії України відіграли античні міста-держави Північного Причорномор'я. Як органічна частина античної цивілізації, вони утворились і розвивалися у тісній взаємодії з місцевим причорноморським населенням. Останнє впродовж цілого тисячоліття відчувало на собі вплив високої античної культури, що знайшло свій вияв у прискоренні їх соціально-економічного та культурного розвитку.

В історії античних міст-держав Північного Причорномор'я вирізняються два основні періоди. Перший охоплює час з VI по середину I ст. до нашої ери й характеризується відносно самостійним життям на базі еллінських традицій і мирними відносинами зі скіфськими племенами. Другий припадає на середину I ст. до нашої ери - 70-ті роки IV ст. нашої ери, коли міста-держави поступово потрапляли у сферу інтересів Риму й до того ж зазнавали постійних руйнівних нападів готів і гунів.

У процесі античної колонізації у Північному Причорномор'ї утворилися п'ять основних осередки.

1. Тіра (від грецької назви Дністра - "Тірас") - розташовувалась в гирлі Дністра (на місці сучасного Білгорода-Дністровського)

Тіра

Ольвія

2. Ольвія (від грец. "щаслива") - Бузький лиман (неподалік сучасного Миколаєва)

Херсонес

3. Херсонес Таврійський (від грец. "півострів") - Південно-Західне узбережжя Криму (неподалік сучасного Севастополя)

4. Керкінітида (грец. Κερκινίτις) — давньогрецьке місто, що існувало з V по II століття до н. е. на території сучасної Євпаторії. Вело торгівлю з іншими грецькими містами (Херсонесом, Ольвією, Гераклеєю), скіфами. Жителі міста займалися торгівлею, рибальством, ремеслами.

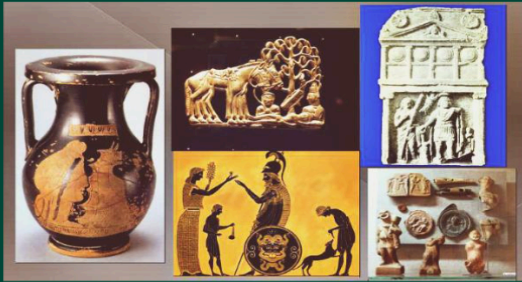

Керкінітида

5. Пантікапей (від грец. "рибний шлях") - узбережжя Керченської протоки, сучасна Керч. Пантікапей об'єднав між собою декілька десятків грецьких поселень і утворилося Боспорське царство (близько 480 р. до н.е.)

Пантікапей

Греки займалися торгівлею та ремеслами. З Греції надходили зброя, коштовності, посуд (амфори), солодощі, приправи, спеції, вино, масло. Торгували греки зі скіфами. Купляли у скіфів продукти землеробства і скотарства. Також торгували з центрами Середземномор'я.

У кожному грецькому місті-колонії карбували власну монету.

Гра «Закінчи речення».

Учні мають закінчити речення, вставивши відповідні слова та хронологію.

Херсонес - .....Пантікапей - .....місто Керч.

Ольвія - ..... Колонії вели з метрополією жваву торгівлю. У метрополію колоністи продавали..... Натомість з метрополії надходили.....

Грецькі монети

ЗАВДАННЯ:

Встанови відповідність між назвами грецьких міст-держав та місцем їх розташування

ВИСНОВКИ

Таким чином, стародавнє різноетнічне населення території нинішньої України пройшло в своєму розвитку всі основні формаційні етапи: кам'яний (палеоліт, мезоліт, неоліт), мідно-кам'яний, бронзовий, ранній залізний віки. Кожний з цих етапів створив свій тип суспільно-господарської організації життя: первісна палеолітична та родова община, племінна структура, класове суспільство. Особливого значення для історичного прогресу цих земель мала епоха античної цивілізації Північного Причорномор'я. Місцеве населення отримало можливість долучитися до передових для свого часу надбань античної цивілізації. Тому не дивно, що ці території історичних зв'язків перейняла згодом Русь-Україна.

Греки в VII ст. до н.е.

Хрещення Володимира в Корсуні